

Lumea satului

1. Definiție

Bâlci = târg mare ținut în anumite perioade ale anului, la sărbători importante, însoțit de petreceri populare.

2. Comunitatea rurală

- pe parcursul Evului Mediu, românii au locuit în comunități rurale;
- satele au avut un număr mic de locuitori și au fost formate din vatra de locuit, loturile țărănești și proprietățile comune (păduri, pășuni și ape);
- principalele ocupații au fost următoarele:
 - a. Agricultură: s-a cultivat meiul, grâul, porumbul (începând cu secolul al XVII-lea), orzul, ovăzul, leguminoasele (varză, mazăre, ceapă și usturoi), vița de vie și pomii fructiferi;
 - b. Creșterea animalelor: caprine, ovine, bovine, apicultură și pescuitul;
 - c. Meșteșugurile: țesut, olărit, cioplit, confecționarea de îmbrăcăminte și încălțăminte.
- obiectele necesare au fost produse în gospodărie, dar au existat și meșteri în sate (fierari și cojocari);
- locuințele țăranilor au fost reprezentate de bordeie semiîngropate, cu una-două camere, o vatră și mobilier sărăcăcios;
- biserica satului a fost locul de întrunire, duminica, după slujbele religioase, aici fiind discutate problemele importante ale comunității;
- au existat numeroase sărbători și prilejuri de distracție, precum cele legate de familie (nașterea, botezul și nunta), sărbătorile religioase (zilele de duminică, Crăciunul și Paștele) și **bâlciurile**.

3. Domeniul feudal

- în Evul Mediu, raporturile sociale au fost determinate de proprietatea asupra pământului;
- prin aservirea obștilor sătești s-au format domeniile feudale (compuse din casa sau curtea boierească, terenuri agricole - rezerva feudală, pășuni, livezi și vii), administrate de boieri (Țara Românească și Moldova) sau nobili (Transilvania);
- boierimea a constituit principala forță economică și politică a Țărilor Române, fiind împărțită, după mărimea domeniului feudal, în mare, mijlocie și mică;
- pe măsură ce a crescut numărul domeniilor feudale, s-a ajuns la o ierarhizare strictă a țăranimii:
 - I. Țăranii liberi:** foarte puțini la număr (în Moldova au fost cunoscuți sub denumirea de razeși, iar în Țara Românească sub cea de moșneni sau megieși), au fost proprietari ai pământului, au deținut gospodăria proprie și s-au organizat în obști sătești. Pământul deținut de un țăran liber putea fi lăsat moștenire urmașilor săi, iar pădurile și pășunile au fost stăpânite în comun.
 - II. Țăranii aserviți sau dependenți:** majoritatea țăranilor pe parcursul Evului Mediu (în Moldova au fost cunoscuți sub denumirea de vecini sau șerbi, în Țara Românească sub cea de rumâni, iar în Transilvania de iobagi sau jeleri), nu au avut libertate de strămutare de pe un domeniu feudal pe altul, au muncit pe rezerva seniorului, nu au avut pământuri proprii, loturile fiindu-le încredințate de către nobili spre folosință. Aceștia au posedat doar o gospodărie, unelte de lucru și animale. Urmașii țăranilor aserviți au devenit tot șerbi.

4. Răscoalele țărănești din Transilvania

- secolul al XV-lea - obligațiile țăranilor aserviți din Transilvania s-au înmulțit: renta (în bani), dijma (renta în produse) și claca sau robota (în muncă) față de Stat, nobili și Biserică;
- dependența economică și juridică a țăranilor aserviți față de clasa nobiliară din Transilvania a dus pe parcursul Evului Mediu la izbucnirea a numeroase răscoale țărănești (toate acestea au fost repede

înfrânte de nobilimea transilvană și forțele maghiare);

- principalele cauze ale răscoalelor țărănești au fost condițiile grele de viață și de muncă, creșterea obligațiilor și lipsa de drepturi a populației românești din Transilvania:

a. Răscoala de la Bobâlna (1437-1438): cauzată de abuzurile nobilimii și creșterea obligațiilor țăranimii aservite ⇒ 1438 - maghiarii, sași și secuii au adoptat *Unio Trium Nationum* (din limba latină: „*Uniunea celor Trei Neamuri*”) și au exclus populația românească din viața politică a Transilvaniei;

b. Răscoala lui Gheorghe Doja, nobil secu (1514): declanșată de înrăutățirea situației țăranimii dependente ⇒ 1517 - adoptarea *Tripartitum-ului lui Werboczi* și legarea de glie a țăranilor români.

ȘCOALA COOL
EDUCAȚIE PRIN CONȚINUT

Pentru o mai bună înțelegere a subiectului studiat vizionați următoarele videoclipuri:

<https://www.youtube.com/watch?v=qRHpznJwmcc>

<https://www.youtube.com/watch?v=CvgZkJCwV54>

BIBLIOGRAFIE:

1. Dumitrescu, Doru, Manea, Mihai, *Mic dicționar enciclopedic de termeni istorici*, Editura Meronia, București, 2008.
2. Barnea, Alexandru (coordonator), Manea, Vasile Aurel, Palade, Eugen, Teodorescu, Bogdan, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Corint, București, 2007.
3. Petre, Zoe (coordonator), Căpiță, Carol, Stănescu, Ecaterina, Lung, Ecaterina, Livadă-Cadeschi, Ligia, Ciupală, Alin, Țurcanu, Florin, Vlad, Laurențiu, Andreescu, Sorin, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Corint, București, 2008.
4. Adăscăliței, Felicia, Lazăr, Liviu, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Corvin, Deva, 2007.
5. Băluțoiu, Valentin, Grecu, Maria, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2007.
6. Scurtu, Ioan, Cristea, Niculae, Curculescu, Marian, Dincă, Constantin, Soare, Aurel Constantin, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Economică Preuniversitară, București, 2008.
7. Dondorici, Florentina, Lica, Elena Emilia, Poamă, Emil, Ionescu, Vasile, Osanu, Octavian, Stoica, Relu, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Gimnasium, București, 2008.
8. Stan, Magda, Vornicu, Cristian, *Istorie: Manual pentru clasa a XII-a*, Editura Niculescu ABC, București, 2015.
9. Bărbulescu, Mihai, Deletant, Dennis, Hitchins, Keith, Papacostea, Șerban, Teodor, Pompiliu, *Istoria României*, Editura Corint Educațional, București, 2014.
10. Giurescu, Constantin C., *Istoria Românilor*, Editura ALL, București, 2019.
11. Constantiniu, Florin, *O istorie sinceră a poporului român*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2008.
12. Bulei, Ion, *O istorie ilustrată a românilor*, Editura Litera, București, 2018.
13. Djuvara, Neagu, *O scurtă istorie ilustrată a românilor*, Editura Humanitas, 2013.
14. Pop, Ioan-Aurel, *Scurtă istorie a românilor*, Editura Litera, București, 2019.
15. Pop, Ioan-Aurel, Bolovan, Ioan, *Istoria Transilvaniei*, Editura Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2016.